

RUDOLF STEINER

DE VOLKSZIELEN

Elf voordrachten
gehouden te Kristiania (Oslo) in 1910



UITGEVERIJ
VRIJ GEESTESLEVEN
ZEIST

Oorspronkelijke titel:

*Die Mission einzelner Volksseelen
im Zusammenhang mit der germanisch-nordischen Mythologie*
Rudolf Steiner Gesamtausgabe GA 121
Vertaald naar de vierde druk, Dornach 1962

De stenografische verslagen van de voordrachten konden
door de auteur niet worden gecorrigeerd

Vertaling W. Jonker-Driessen

INHOUD

Voorwoord

Pagina 7

EERSTE VOORDRACHT

Kristiania (Oslo) 7 juni 1910
Engelen, volksgeesten en tijdgeesten en hun werkzaamheid in de mensheidsontwikkeling.

Pagina 11

TWEDE VOORDRACHT

Kristiania 8 juni 1910
Normaal en abnormaal ontwikkelde aartsengelen en tijdgeesten. De geesten van de taal en van het denken.

Pagina 30

DERDE VOORDRACHT

Kristiania 9 juni 1910
Het innerlijk beleven van de volksgeesten. De vorming van de rassen.

Pagina 48

VIERDE VOORDRACHT

Kristiania 10 juni 1910
De ontwikkeling van de rassen en van de culturen.

Pagina 66

VIJFDE VOORDRACHT

Kristiania 11 juni 1910
Hoe manifesteren de hiërarchieën zich in de natuurelementen? De opdracht van de Saturnus-, Zonne-, Maan- en Aardefase.

Pagina 84

ZESDE VOORDRACHT

Kristiania 12 juni 1910 's morgens
De vijf hoofdrassen van de mensheid.

Pagina 103

ZEVENDE VOORDRACHT

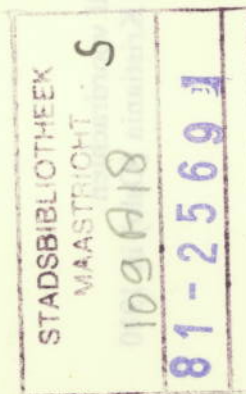
Kristiania 12 juni 1910 's avonds
De ontwikkeling van de volksgeesten tot tijdgeesten. Monotheïsme en pluralisme. Exoterisch en esoterisch christendom.

Pagina 119

ACHTSTE VOORDRACHT

Kristiania 14 juni 1910
De vijf na-atlantische culturen. Griekse en germaanse mythologie.

Pagina 135



© 1980 Uitgeverij Vrij Geestesleven, Zeist
Geautoriseerde vertaling met toestemming van de
Rudolf Steiner Nachlassverwaltung, Dornach, Zwitserland
ISBN 90 6038 144 0

De ontwikkeling van de rassen en van de culturen.

Om tot een beeld te komen van de onderlinge verhouding van de mensensrassen, die als het ware de grondslag vormen voor het ontstaan van de volksgemeenschappen, moet men in het oog houden dat de mens in zijn huidige vorm en gedaante zijn ontstaan te danken heeft aan het samenwerken van vele, vele wezens uit het heelal.

We weten uit de Akasha-Kroniek en andere geschriften, die de ontwikkeling van de mens behandelen, dat onze aarde zelf voor zij de huidige toestand bereikte drie toestanden heeft moeten doormaken. Tijdens deze drie toestanden zijn langzamerhand de drie wezensdelen, het fysieke, het etherische en het astrale lichaam, gevormd en tot hun tegenwoordige graad ontwikkeld. Pas tijdens de huidige aarde-ontwikkeling heeft de mens zich zover ontwikkeld, dat hij een Ik in zich kan opnemen. In deze vier wezensdelen zien we alles voor ons wat in de drie of vier belichamingen van onze aarde geschied is, in de belichamingen als Saturnus, Zon, Maan en als Aarde tot nu toe.

Als u zich alle wezens voor de geest haalt die samengewerkt hebben, de Geesten van de Wil of Thronen, de Geesten van de Wijsheid, de Geesten van de Beweging, de Geesten van de Vorm, de Geesten van de Persoonlijkheid, de aartsengelen en tenslotte als laagsten de engelen, en dan boven de Geesten van de Wil of Thronen de Cherubijnen en de Serafijnen, dan kunnen we zeggen dat pas uit een hoogst gecompliceerde samenwerking datgene heeft kunnen ontstaan, waardoor de menselijke organisatie van nu gevormd wordt. Niet alleen was het nodig dat zoveel wezens en natuurkrachten in de

kosmos samenwerkten, maar tevens dat bepaalde wezens afstand deden van de normale gang van hun ontwikkeling, als het ware achterbleven zodat ze op een andere wijze in de menselijke organisatie konden ingrijpen.

Wij kijken binnen in een wonderbaarlijk veelvormig en ingewikkeld weefsel, wanneer wij de mens in zijn tegenwoordige gedaante willen begrijpen. Het moet ons dan duidelijk zijn dat we pas gaan zien hoe de mens is ontstaan, als we dit weefsel uit elkaar halen en de afzonderlijke wezens in hun werkzaamheid bekijken en beluisteren. Dan kunnen we zeggen: het belangrijkste wezen is voor de mens van nu het wezen dat hem in staat heeft gesteld Ik tot zichzelf te zeggen, dat hem tot Ik-bewustzijn heeft gebracht. En we weten dat dat de Geesten van de Vorm, Krachten of Exusiai zijn geweest. Wanneer we nu juist die wezens bij hun werk, dat op de mens gericht is, beluisteren en ons dan afvragen: hoe zou het met de mens gaan, wanneer alleen deze wezens en weliswaar diegene die in hun normale ontwikkelings-toestand zijn, in hoofdzaak in de mens werkzaam waren? — Dan zouden we tot de volgende conclusie komen: Zij hebben de Ik-organisatie geschonken, dus als we hen vanuit hun eigen natuur bekijken, dan zijn zij er hoofdzakelijk in geïnteresseerd om de mens tot zijn Ik te brengen. Nu is het echter zo, dat hun taak in het leven van de huidige mens pas op een bepaald de leeftijd openbaar wordt.

Als u zich herinnert wat ik gezegd heb over de opvoeding van het kind vanuit het gezichtpunt van de geesteswetenschap, dan weet u: de mens ontwikkelt zijn fysieke lichaam hoofdzakelijk tussen zijn fysieke geboorte en zijn 7e jaar. Voor die ontwikkeling hebben de Geesten van de Vorm helemaal geen bijzondere belangstelling, want die is in wezen een herhaling van wat op de Oude Saturnus met de mens gebeurde, wat zich al vaak heeft herhaald, maar in de periode van 0-7 jaar voorlopig voor het laatst op een bijzondere manier.

Dan komt de tijd van 7-14 jaar, dus tot de geslachtsrijpheid. Ook voor die tijd hebben de Geesten van de Vorm

geen bijzondere belangstelling, het is een herhaling van de Oude Zonnetijd en de Geesten van de Vorm wilden eigenlijk met hun voornaamste werk, het invoegen van het Ik, pas in het aardebestaan ingrijpen.

We komen dan aan de derde periode, tussen 15 en 21 of 22 jaar. Dan wordt het astrale lichaam, dat op de normale manier bij de Oude Maantoeestand behoort, opnieuw ontwikkeld. Nog altijd hebben de Geesten van de Vorm geen interesse in de menselijke ontwikkeling, zodat we moeten zeggen: de drie levensperiodes van de mens die vooraf gaan aan de eigenlijke Ik-geboorte, die pas plaats vindt omstreeks het twintigste jaar, zijn niet direct interessant voor de Geesten van de Vorm.

Pas omstreeks het twintigste jaar grijpen ze vanuit hun eigen natuur in. U zult het nu niet meer zo vreemd vinden wanneer ik zeg: voor de werkelijke intenties van de Geesten van de Vorm behoeft de mens pas op aarde te zijn in de toestand waarin hij ongeveer op zijn twintigste jaar verkeert. Wat zich vóór die tijd in de mens ontwikkelt is feitelijk voor de Geesten van de Vorm een soort embryonale toestand, een kiem-toestand. En als ik het in een beeld mag uitdrukken dan zou ik willen zeggen: het zou de normale Geesten van de Vorm het liefst zijn als alles met een zekere regelmaat gebeurde, als niemand hen bij hun werk hinderde.

Als niemand hen tot het twintigste jaar stoorde, dan zou de mens gedurende de eerste zeven jaar van zijn ontwikkeling het bewustzijn hebben van het fysieke lichaam, dat is namelijk een heel dof bewustzijn zoals de minerale wereld heeft. In de tweede periode (van 7-14 jaar) zou hij een slaap-bewustzijn hebben. Van zijn 14e tot zijn 20e jaar zou hij intens in zijn innerlijk actief zijn, maar in een soort droombewustzijn verkeren. Na dit bewustzijn als Maanwezen zo ongeveer rond het twintigste levensjaar zou de mens pas echt ontwaken. Dan zou hij pas tot zijn Ik-bewustzijn komen. Als de ontwikkeling normaal plaats vond dan zou hij zich dan pas naar buiten richten en de buitenwereld op die wijze waarnemen, die over-

eenkomt met het beeld dat wij ons tegenwoordig van de wereld maken.

Als we dus alleen de werkzaamheid van de Geesten van de Vorm beschouwen, dan ziet u dat het bewustzijn van de mens erg vervroegd tot stand komt, want u weet dat dit bewustzijn bij de mens van nu spoedig na de fysieke geboorte ontwaakt. Voor het bewustzijn zou de fysieke buitenwereld niet klaar en duidelijk te zien zijn, als niet andere geestwezens, die eigenlijk Geesten van de Beweging zijn, achtergebleven waren in hun ontwikkeling, van bepaalde eigenschappen hadden afgezien, die zij zich tot de aarde-ontwikkeling zouden hebben kunnen verwerven. Door zich deze ontwikkeling te ontzeggen kunnen zij nu op een bijzondere manier in de ontwikkeling van de mens ingrijpen. Omdat zij hun ontwikkeling anders hebben doorgemaakt, zijn zij in de gelegenheid om de mens al eerder dat te geven, wat hij zich anders pas op zijn twintigste jaar zou kunnen veroveren.

Dat zijn dus geestelijke wezens, die afstand hebben gedaan van hun normale ontwikkeling tot Geesten van de Beweging in de aardetoestand, die zijn blijven staan op de ontwikkelingsstrap van de Geesten van de Vorm en zo nu op de aarde-ontwikkeling inwerken. Zij kunnen dus aan de mens die daar eigenlijk nog helemaal niet rijp voor is en die nog veel uit voorgaande tijden heeft in te halen, datgene schenken wat hij volgens de normale ontwikkelingsgang pas omstreeks zijn twintigste jaar had kunnen verkrijgen. Zo wordt de mens geboren en krijgt van de abnormale Geesten van de Vorm bekwaamheden, die hij anders pas omstreeks zijn twintigste jaar zou hebben gekregen.

Dit alles heeft zeer belangrijke gevolgen. Denkt u zich eens in dat het niet zo was. Als deze wezens met abnormale ontwikkeling niet zouden ingrijpen dan zou de mens pas omstreeks zijn twintigste jaar voor de fysieke wereld gaan meetellen, dat wil zeggen hij zou heel anders geboren worden, heel andere kiemtoestanden doormaken. Inderdaad wordt de mens door deze wezens al van zijn geboorte tot het twintigste jaar,

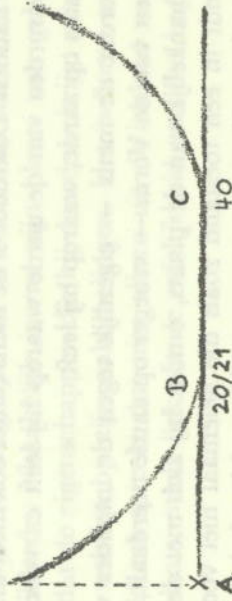
dit is ongeveer een derde deel van zijn aardleven, in de fysieke wereld neergezet. Het eerste derde deel van ons aardleven wordt niet geregeerd door de wezens, die de aardtoestand beheersen, maar door andere abnormale geestelijke wezens. En omdat dat zo is hebben wij mensen niet de gestalte die we zouden hebben, wanneer we geboren zouden worden in de toestand, waarin we rond het twintigste jaar zijn.

Dat het anders is, daarvoor moet de mens betalen. Hij moet namelijk een derde deel van zijn leven (tot zijn 20e jaar) zo doorbrengen, dat hij heel sterk onder de invloed staat van deze achtergebleven wezens. Zijn hele groeiperiode maakt de mens eigenlijk door onder invloed van de abnormale wezens. Hij moet dat dan later betalen, omdat na afloop van het middelste derde deel — dat in feite alleen toebehoort aan de normale Geesten van de Vorm — de neergaande lijn, de teruggang begint en dan zijn etherische en astrale organisatie verzwakken. Het leven valt dus uiteen in drie geleidingen of afdelingen; een opstijgend, een midden, en een neerdalend derde gedeelte. In het middendeel wordt de mens tijdens zijn aardleven eigenlijk pas mens. En in het laatste derde deel moet hij teruggeven, wat hij gedurende het eerste opstijgende derde deel heeft ontvangen. Hij moet de rekening daarvoor voldoen.

Als de mens inderdaad alleen toevertrouwd geweest zou zijn aan de werkingen van de normale Geesten van de Vorm, dan zou alles wat nu tot zijn twintigste jaar gebeurt er heel anders uitzien. Het is in feite een bestaan, dat in veel opzichten vooruit loopt op de latere levensperiodes. Daardoor is de mens tot aan de tweede periode van zijn leven een meer op de materie ingesteld wezen geworden, dan hij anders zou zijn geweest. Hij zou anders tot die tijd alleen maar geestelijke toestanden hebben doorgemaakt. Hij zou pas tot zijn huidige stoffelijke verdichting afgedaald zijn op het ontwikkelingspunt, dat hij op zijn twintigste of eenentwintigste jaar bereikt, waarop hij zich dan met de aarde verbonden zou voelen.

De geesteswetenschap leert ons dus, dat als de ontwikkeling

zo had plaatsgevonden, de mens pas in werkelijkheid op aarde zou zijn gekomen in de fase waarin hij nu op zijn twintigste jaar ongeveer verkeert; hij zou de voorafgaande jaren niet op aarde hebben kunnen doormaken. Hij zou die fasen vanuit de hoogte boven de aarde, in de omgeving van de aarde hebben moeten doormaken. En nu begrijpt u de hele toedracht van de kinder- en jeugd-ontwikkeling van de mens.



Als we deze rechte lijn B - C als weg op aarde aanduiden, dan zouden de Geesten van de Vorm de mens ertoe gebracht hebben pas op dit punt (20/21) op aarde af te dalen. Pas hier zou de mens de aarde bereikt hebben en hij zou na zijn veertigste jaar weer opstijgen en het laatste derde deel van zijn leven in vergeestelijkte toestand doorbrengen.

Door de abnormale wezens werd de mens gedwongen al hier (zie tekening: A) af te dalen en het leven op aarde op zich te nemen. Dat is het geheim van ons bestaan. We zien dus dat we alleen in het middelste derde deel van ons leven geregeerd worden door de ons eigenlijk dirigerende normale wezens, terwijl onze groei- en onze neergaande periode onder invloed staan van heel andere wezens, die op de een of andere manier afstand gedaan hebben van hun normale ontwikkeling.

Als dit alles zo zou zijn geworden, als het niet geworden is, wanneer de mens het eerste en het derde deel van zijn leven boven de aarde zou hebben doorgebracht en de aarde alleen zou hebben aangeraakt in zijn middelste levensperiode en dan dus een heel ander wezen zou zijn geworden, dan zou hij niet in zo sterke mate aan de aarde gebonden zijn

geraakt als dat nu het geval is. Alle mensen zouden dan ook op aarde gelijk zijn van gestalte en wezen. Eén mensheid zou er zijn geweest. Wat ons maakt tot een wezen met specifieke rasseneigenschappen, dat speelt geen rol in het middelste derde deel van het leven. Door alles wat daarvoor in het eerste derde deel van het leven gebeurt zijn we meer aardgebonden geworden dan de normale Geesten van de Vorm bedoeld hadden. Daardoor is de mens echter ook meer afhankelijk geworden van de aarde waarop hij leeft en vooral van de plaats op aarde, waarop hij leeft.

Doordat de mens — eigenlijk tegen de intenties van de Geesten van de Vorm — vroeger op aarde neerdaalt, wordt hij afhankelijk van de plaats, omdat hij zich met de aarde verbindt in een toestand zoals die helemaal niet voor hem bedoeld was. Het zou geen verschil voor de mens gemaakt hebben of hij in het noorden of zuiden, in het oosten of het westen op aarde zou zijn geboren, wanneer hij haar alleen zou hebben betreden in het middelste derde deel van zijn leven.

Door het feit dat hij afhankelijk wordt van de aarde en een jeugd doormaakt zoals we dat gekarakteriseerd hebben, wordt hij aardgebonden. Hij wordt één met de grond waarop hij geboren wordt, hij hoort daarbij en hangt ermee samen. Hij wordt daardoor afhankelijk van alle aardse omstandigheden die bij dat grondgebied horen, van de inval van de zonnestralen, van de ligging van de streek in de hete zone, bij de equator of in een meer gematigd gebied, in een laag gelegen land of op een hoogvlakte. Men ademt immers heel anders in het vlakke land dan in de bergen.

Zo zien we dat de mens als het ware vergroeid is met zijn aardemoeder, doordat hij zo intiem verbonden is met de plaats waarop hij telkens geboren wordt en dat hij bepaald wordt door die specifieke aardkrachten, die daar op hem inwerken. Dat alles bepaalt het karakter van zijn ras en langs deze omweg is het dat de abnormale Geesten van de Vorm de veroorzakers zijn van de verscheidenheid van de rassen

over de hele aarde en waarom de mens afhankelijk is van de plaats waar hij geboren wordt.

In het eerste derde deel van zijn leven, dat beheerst wordt door de abnormale wezens, krijgt de mens ook de mogelijkheid om zijns gelijken voort te brengen. Ook deze mogelijkheid verkrijgt hij dus in de tijd waarin hij niet alleen door de normale Geesten van de Vorm gedirigeerd wordt. Daardoor wordt het mogelijk dat de mens niet alleen, zoals ik al schilderde, afhankelijk is van zijn plaats van geboorte, maar dat de eigenschappen die hij daardoor krijgt ook overgeërfd worden op zijn nakomelingen. Het behoren tot een bepaald ras spreekt dus niet alleen uit de invloed van zijn woonplaats, maar ook uit de erfelijkheid van dat bepaalde ras.

Hierin hebt u de verklaring, waarom de mens zijn rasseneigenschappen erft en we gaan nu begrijpen wat de geesteswenschap ons laat zien, dat namelijk de kenmerken van een ras alleen in vroeger tijden door de plaats van geboorte veroorzaakt zijn. Dat vond plaats in het late Lemurië en in het begin van de Atlantische tijd, toen de mens direct van zijn aardse omgeving afhankelijk was. In latere tijden wordt het ras gebonden aan de erfelijkheid en niet meer aan de plaats. Dus zien we in het ras iets dat oorspronkelijk aan een bepaalde plaats op aarde gebonden was en dat zich dan later in de mensheid door de erfelijkheid voortplantte en steeds onafhankelijker werd van de plaats.

Uit wat ik nu gezegd heb zal u duidelijk worden in welke periode van de evolutie het ras zijn krijgt van het begrip ras te spreken. Het heeft geen zin (in de eigenlijke zin van het woord) om voor de Lemurische tijd van het begrip ras te spreken, want pas dan daalt de mens tot de aarde af. Daarvoor was hij in de directe omgeving van de aarde; toen kwam hij op aarde en de rasskenmerken werden erfelijk in de Atlantische tijd tot in ons na-Atlantische tijdperk.

We zullen zien hoe het in onze tijd de kenmerken van een volk zijn, die het rasskenarakter weer gaan opheffen, gaan

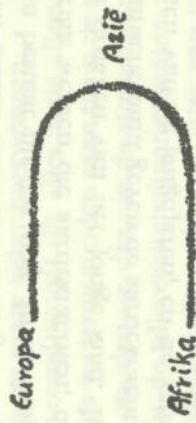
uitwissen. Dat zullen we later nog allemaal zien. We moeten er nu voor hoeden de wereld zo te beschouwen, alsof de evolutie een eendeloos ronddraaiend rad zou zijn. De voorstelling van een alsmaar ronddraaiend rad, die bij sommige mystieke wereldbeschouwingen zo breedvoerig voorkomt, geeft een afschuwelijke begripsverwarring over de eigenlijke mensheidsevolutie. Wanneer men zich wat er gebeurt zo voorstelt, dat alles zich als het ware om een stilstaand centrum beweegt, waardoor dan de verdeling in een zeker aantal rassen ontstaat, dan heeft men er eigenlijk geen begrip voor dat alles in ontwikkeling is, ook de rassen. De rassen zijn ontstaan en zullen eens vergaan, ze zullen er niet meer zijn. Zij herhalen zich niet eendeloos, zoals Sinnett het ten onrecht voorstelt in zijn „Esoterisch Buddhismisme”. In de oude Lemurische tijd moeten we het ontstaan van de kenmerken en de bijzonderheden van de rassen zoeken en ze dan tot in onze tijd volgen, hoe ze zich voortplanten.

Daarbij moeten we goed begrijpen dat er geen sprake meer kan zijn van rassen als onze tegenwoordige vijfde cultuurperiode zal zijn afgelost door de zesde en de zevende. Als we ons de ontwikkeling echter zo voorstellen, dat ze maar gelijkmatig voortrolt, dan hebben we een soort molenrad in ons hoofd, maar dan hebben we helemaal geen begrip voor wat zich in de wereld afspeelt.

We zien dus hoe de ontwikkeling van de rassen pas in de Lemurische tijd begint door de inwerking van de abnormale Geesten van de Vorm. Daar laten deze geesten de krachten vanuit de aarde ingrijpen op de plaats waar de mens de eerste tijd van zijn leven verblijft en deze krachten worden in het verdere leven doorgedragen, omdat de mens een geheel heeft waarmee hij dan later kan terugdenken aan de tijd voor het eenentwintigste jaar, die hij eigenlijk niet normaal op aarde heeft doorgebracht. De mens zou een heel ander wezen zijn als alleen de normale Geesten van de Vorm hun werk aan hem deden. Door de abnormale Geesten van de Vorm is de mens afhankelijk van de plek op aarde waarop

hij leeft. Het afwijken van de wetten van de normale Geesten van de Vorm is ontstaan zoals we juist geschilderd hebben en daardoor werd dat punt op aarde, waarop hij in een bepaalde belichaming leeft, belangrijk voor de mens.

Door de volgende beschouwing zullen we deze gang van zaken nog beter begrijpen. Daarbij kunnen we erop wijzen, hoe de bodem, de aardegrond zijn wezen omhoogstraalt en doordringt in de menselijke organisatie, waardoor de mens van die aardbodem afhankelijk wordt. In verband hiermee kunnen we dus bepaalde punten op aarde aangeven, die in de ontwikkelingsgeschiedenis met het menselijk wezen samenhangen. We zullen hierop nog nauwkeuriger ingaan. Nu wil ik het eerst abstract karakteriseren.



Hier hebt u een punt (tekening) bijvoorbeeld in het binnenland van Afrika. Op dit punt werken al die krachten, van de aarde uitstralend, in, die de mens vooral beïnvloeden tijdens zijn eerste kindertijd. Later wordt de invloed van zulke krachten op de mens kleiner; hij is minder aan hen overgeleverd, maar ze drukken toch heel sterk met hun uitstraling hun stempel op hem. Dus dit punt werkt het allersterk in de prille kindertijd op de mens die daar woont en bepaalt hem zijn leven lang door die krachten, die hem de kenmerken inprenten van de eerste kindertijd.

Hiermee is ongeveer een karakteristiek gegeven van al diegenen, die de krachten die hun ras bepalen uit de omgeving van dit punt ontvangen. Wat wij het zwarte ras noemen wordt wezenlijk door deze eigenschappen bepaald. Wanneer u nu verder naar Azië gaat, dan komt daar een punt op het aard-

oppervlak waar de later optredende jeugdkenmerken de mens door de krachten vanuit de aarde blijvend worden ingeprint. Daar worden de speciale eigenschappen van de latere jeugd-jaren uit het wezen van de aarde op de mens overgedragen en dat geeft hem het karakter van het ras. Hierbij gaat het om de gele en de bruine rassen.

Als we dan verder van het oosten naar het westen gaan, dan vinden we een punt, dat meer van Azië uit in de richting van Europa ligt en dat bestempelt de mens voorgoed met die kenmerken, die aan de nog latere jeugd-jaren eigen zijn, wanneer de jeugd overgaat in de volwassenheid.

Op deze manier wordt de mens gegrepen door de krachten, die vanuit de aarde bepalend voor hem zijn, zodat we als we de punten bezien een merkwaardig verloopende lijn krijgen. Die lijn bestaat nu ook nog. In de omgeving van het punt in Afrika werken die aardekrachten, die op de mens het stempel drukken van het jonge kind. In de omgeving van het Aziatische punt geven de aardekrachten aan de mens de kenmerken van de jeugd-jaren, en de kenmerken van de rijpere leeftijd worden door de krachten vanuit het Europees gebied in de mens ingeprint. Dat is gewoon een wetmatigheid. Omdat alle mensen hun verschillende incarnaties in de verschillende rassen doormaken is het zo dat, hoewel men ons kan voorhouden, dat de Europeaan een voorsprong heeft op de mensen van het zwarte en het gele ras, er toch geen sprake is van benadeling. De waarheid is op dit punt weliswaar nu en dan verborgen, maar u ziet, we komen met behulp van de geesteswetenschap toch tot merkwaardige conclusies.

Als we de lijn doortrekken dan komen we in de Amerikaanse gebieden, waar die krachten werken, die aan de andere kant van het middelste derde deel van het leven liggen. En dan komen we — ik verzoek u het volgende niet mis te verstaan; het heeft slechts betrekking op de mens voorzover hij afhankelijk is van de fysiek-organiserende krachten, die krachten, die niet zijn wezen als mens uitmaken, maar waarin hij leeft — dan komen we toe aan de krachten, die heel

veel te maken hebben met het sterven van de mens, met datgene wat bij het laatste derde deel van het leven behoort. Deze wetmatig verloopende lijn is er werkelijk; ze is in waarheid een bestaande curve en ze drukt de wetmatigheid uit waarmee onze aarde op de mens inwerkt. De krachten volgen deze baan, die rasbepalend is.

Niet zomaar omdat de Europeanen het wilden, is het Indische volk uitgestorven, maar omdat dat volk zich de krachten moest verwerven, die tot uitsterven leidden.

Van deze wonderlijke lijnenloop hangt af wat zich afspeelt met de rassen op ons aardoppervlak, wat door de krachten wordt veroorzaakt die niet onder invloed staan van de normale Geesten van de Vorm. Waar rassen een rol spelen, daar werken die krachten zo. In onze tijd wordt het bestaan van de rassen langzaam maar zeker overwonnen.

In aanleg gevormd wordt dit alles in de allervroegste tijd van de aarde. Als we terug zouden gaan tot in de oude Lemurische tijd, dan zouden we daar in de streken van het Afrika en Azië van nu de allereerste uitgangspunten vinden van de rassenontwikkeling. Dan zien we later een omslag naar westelijke richting en als we nog verder naar het westen gaan en deze krachten volgen, dan kunnen we daar bij de Indianen het uitsterven gewaar worden. Naar het westen moest de mensheid gaan om als ras te sterven. Om de mensheid met nieuwe jeugdkrachten te verfrissen, vindt de trek naar het oosten plaats. Dat is de trek, die vanuit Atlantis over Europa zich naar Azië voortzet. Dan komt er weer een trek naar het westen. Dat is echter geen herhaling van de ontwikkeling van de rassen, maar er ontstaat iets dat hoger is, namelijk de culturen. Op een bepaalde manier kan men zien dat de ontwikkeling van de culturen geheel en al gekarakteriseerd kan worden als een voortzetting van de rassen.

Zo moeten wij bijvoorbeeld die cultuur, die we al met bewondering beschreven hebben, de Oud-Indische cultuur, die de eerste na-Atlantische cultuur was, beschouwen als de periode die overeenkomt met de eerste kindertijd. De mens

slaapt daar nog met betrekking tot de waarde die hij aan de fysieke natuur hecht en op zijn ziel werken de openbaringen van de geestelijke wereld in.

Inderdaad is de eerste Indische cultuur een openbaring van boven, uit spirituele hoogten en omdat de mens onder invloed kwam van de Indische aarde en ook heel veel vroeger al onder haar invloed gestaan had, daarom kon die aarde op de mensen inwerken. In het heel verre verleden werd het fysieke rassenkarakter vanuit de aarde bepaald; nu de mensen daar opnieuw aanwezig waren, werd meer een zekere zielegesteldheid in hen openbaar, namelijk die van de Oud-Indische mens. Door de trek van west naar oost is zo'n verfrissende kracht opgetreden, waardoor de wonderbaarlijke geestelijke vormkracht kon gaan werken, die kenmerkend is voor de oorspronkelijke Indische cultuur. U zult zien dat hieruit een heel oude Indische cultuur verklaard zal kunnen worden. Deze cultuur is nog niet onderzocht en wat de wetenschap tegenwoordig Indische cultuur noemt, is alleen maar een late nabloei daarvan; in die heel oorspronkelijke oude cultuur herhaalt zich als het ware de Atlantische cultuur.

Als we nu de culturen beschouwen die elkaar opgevolgd hebben in de na-Atlantische tijd, dan kunnen we zien dat zij verhoudingsgewijs de herhalingen zijn van vroeger in het fysieke doorgemaakte fasen, die door verjonging gemetamorfoseerd zijn. Zo hangt de Perzische cultuur samen met wat we kunnen noemen een zich doordringen van die mens, die voornamelijk in de jeugdkrachten leeft, waarin de abnormale Geesten van de Vorm nog op hem inwerken, met de krachten van de normale Geesten van de Vorm. Deze tegenstelling uit zich in de Perzische cultuur in het bewustzijn en in de vorm van licht en duisternis, van Ormuzd en Ahriman.

Hoe verder we naar het westen komen des te meer zien we hoe de eigenschappen van de rijpere leeftijd in de cultuur ingeplant worden. Al moeten we ook toegeven dat tot op heden dat wat de mensen tot stand brengen nog grotendeels afhankelijk is van de abnormale krachten en wezens uit het

heleal, toch zullen we begrijpen, dat het gaan naar het westen niet meer alleen door rassenkenmerken bepaald wordt. Ook zal ons duidelijk zijn, dat het bij de cultuurtrek zo gaat, dat jeugdige frisheid, het produktieve erin, steeds meer naar het sterven tendeert, hoe verder die cultuur naar het westen gaat.

Wie objectief waarneemt, kan uit velerlei omstandigheden opmaken, dat ook de cultuur van onze tijd zo wetmatig bepaald is. Maar er wordt meestal niet objectief waargenomen. Maar als u oplet, dan ziet u dat inderdaad alle cultuur in stromende beweging is en dat de cultuur minder produktief wordt hoe meer we naar het westen komen. Zij nadert dan het afsterven. Hoe verder we naar het westen gaan des te meer komen alleen de uiterlijkheden in de cultuur tot bloei, zij kunnen niet door jeugdkrachten verjongd worden, maar monden uit in ouderdom. Door dit alles zal de mens in het westen nog grote en geweldige dingen voor de mensheid kunnen presteren wat betreft natuurkundige, chemische en astronomische ontdekkingen, alles namelijk wat niet afhankelijk is van bloeiende jeugdkrachten. Waar produktieve kracht vereist wordt, daarvoor is nodig een andere configuratie van op de mens inwerkende krachten.

Als we de mens zien opgroeien van zijn kinderjaren tot aan een zekere trap van ontwikkeling, dan gaat zijn geest zich pas ontplooien. Eerst groeit hij lichamelijk in de ruimte. Wat bij een kleuter in een kleine gestalte samengedrongen is, dat moet zich in de ruimte uitbreiden. Dan gaat de mensvorming zich in het innerlijk voortzetten. — En zo gaat het nu ook in het groot met de mensheid. Als we de curve volgen zien we een eigenaardige wetmatigheid. Die wetmatigheid vinden we zelfs in de continenten uitgedrukt. Een soort oorspronkelijk beginpunt van de fysieke mensheidsontwikkeling vinden we in Afrika en we zien dan de ruimte waarop de mensheid gaat leven zich in grote wijde uitbreiden. Dat vinden we dan uitgedrukt in de Aziatische bodemvorming, machtige, wijde vlakten worden daar door de mens bewoond.

Laten we nu de herhaling van de rassenvorming in de na-Atlantische culturen eens bezien. Zoals de mens in zijn jeugd nieuwsgierig zijn omgeving bekijkt, zo beziet de mens van de Oud-Indische cultuur de wereld. Dat hangt absoluut met de frisse jeugdkrachten samen, die de mens doen groeien en zich uitbreiden. Daarna moet de geestelijke groei beginnen en het fysieke moet zich samentrekken; dan zien we, terwijl de cultuur in Europa voortschrijdt, hoe de ruimte waarop de mensheid zich verspreidt merkwaardig genoeg inkrimpt tot kleinere dimensies. Europa is het kleinste werelddeel en hoe verder de mens zich naar het westen toe beweegt, hoe meer hij streeft naar een samentrekking. Hij begeeft zich op schiereilanden in de zee en snoert zich naar het westen toe in.

Dat hangt allemaal met de geestelijke ontwikkelingsgang samen. U krijgt hier op merkwaardige wijze inzicht in de mysteriën van de geestelijke ontwikkeling. Maar met dat samentrekken naar het westen komt er een crisis, waardoor een minder produktief element begint te werken. De produktiviteit sterft op een bepaalde wijze af in de schiereilandgebieden naar het westen toe. De cultuur zelf neemt daar een verstarde, oude, naar het sterven tenderend element in zich op.

Dit was in de mysteriescholen altijd al bekend. U zult nu begrijpen waarom dat, wat ik ging vertellen gevaarlijk zou kunnen zijn, omdat de mensen in zekere zin verontwaardigd zouden kunnen worden. En lang niet alles mag nog gezegd worden, wat ertoe zou voeren, om de mens onafhankelijk te maken wat betreft de hogere gebieden van zijn wezen, opdat hij waarneemt wat rasbepalend uit de aarde opstijgt, wat dan later het karakter van de cultuur bepaalt en in nog weer later tijden weer onbelangrijk zal worden, als de mens weer terugkeert naar de geest. U zult dus nu begrijpen, dat met deze hele gang van de mensheidsontwikkeling de gang van de geestelijke ontwikkeling samenhangt, die diegenen altijd gekend hebben, die dieper in de geheimen van het be-

staan waren ingewijd.

Of wat hier gezegd wordt juist is, dat hangt er niet van af of men over het éne meer, over het andere minder enthousiast is; dat hangt af van wat noodzakelijk is in de ontwikkeling. Wie zich tegen het noodzakelijke zou uitspreken, die zou niets kunnen bereiken. Zich daar tegen uitspreken betekent dat er hindernissen op de weg worden opgesteld. Daarom spreekt het alleen maar vanzelf, dat in zeker opzicht de mensen die meer naar het westen trekken, zich een verkwikking uit het oosten moeten verschaffen, een impuls uit het oosten moeten ontvangen, maar dat het Middeneuropese gebied zich moet bezinnen op de eigen produktiviteit, zoals die in de tijd voor de vorming van de schiereilanden aanwezig was.

Dat is de reden waarom juist in Europa — ik bedoel in de landen die ons gemeenschappelijke gebied omvatten: Scandinavië en Duitsland — de mensen zich moeten bezinnen op hun eigen zieleleven en waarom juist in het westen dat deel van de mensheid gezocht moet worden, dat iets vanuit het oosten zal moeten ontvangen. Dat ligt in de lijn van de ontwikkeling van de gehele mensheid.

Zoals u ziet herhaalt het zich nog eens in de geesteswetenschappelijke ontwikkeling. Het treedt ook aan het licht in de vierde na-Atlantische cultuur bij de Romeinen en de Grieken. Het is een feit dat de Romeinen in zeker opzicht verder zijn dan de Grieken, dat zij echter van het door hen veroverde volk, dat meer oostelijk woonde, het geestesleven overnemen.

De waarheid van deze wetmatigheid zal zich steeds meer bevestigen, hoe verder de gebieden naar het westen liggen. Men kan deze waarheden alleen maar aanduiden. Zij geven ons de gelegenheid bekend te worden met onze innerlijke opdracht ten opzichte van elk deel van ons aardoppervlak. We moeten gaan begrijpen wat nodig is, om ons te verheffen tot een begrip voor het gemeenschappelijke lot van de mensheid. Daar ligt de grote verantwoordelijkheid die men heeft als men wil ingrijpen in de grote mensheidsbeweging.

Hierbij mag geen persoonlijke sympathie en geen persoon-

lijk enthousiasme meespelen, want daar komt het niet op aan; het komt slechts aan op wat besloten ligt in de grote wetmatigheden van het mensdom. Dat moet men leren kennen uit die wetmatigheden en men mag zich niet laten beïnvloeden door vooringenomenheid voor het één of ander. Zo is in werken het karakter van het hele Rozenkruisdom. Werken in de zin van de hele mensheidsontwikkeling, dat is Rozenkruisdom. Als men de grond waarop men staat leert kennen, tot en met de vorming van eilanden en schiereilanden, dan zal men gaan ervaren welk gevoel men moet ontwikkelen wanneer men in positieve zin voor de mensheidsontwikkeling wil werken.

Eens werd de mens op aarde gebracht door de abnormale Geesten van de Vorm, hij werd gebonden aan de verschillende punten op het aardoppervlak; dat vormde de basis voor de ontwikkeling van de rassen. Maar dan zien we de rassen zich meer en meer vermengen. We zien hoe uit de rassenontwikkeling de ontwikkeling van de volkeren ontstaat. De volkeren zien we dan ingrijpen tot in de ontwikkeling van de individuele mens.

Wij spreken met het nu volgende een groot geheim uit: wie was Plato wat betreft zijn uiterlijk wezen, met betrekking tot de situatie van zijn geboorte in de mensheid? Hij was een mens, geboren in het geslacht der Soloniden en behoorde tot de stam der Ioniërs, tot het volk van de Grieken, tot het hele Kaukasische ras. Dat we begrijpen dat Plato een Solonide, een Ioniër, een Griek was, daaruit spreekt, als we het in zijn wetmatigheid bezien, een groot mysterie. Het mysterie namelijk dat ons laat zien hoe op de brede basis van de hele aardeplaneet de normale en de abnormale Geesten van de Vorm samenwerken, die eigenlijk het grootste interesse erin hebben de mens tot aardemens te maken. Er spreekt uit dit mysterie hoe het mensdom zich specificeert door die samenwerking, hoe dan de andere wezens ingrijpen, waarover wij bij het karakteriseren van de afzonderlijke volkeren al hebben gesproken. Ieder mens is met zijn wezen betrokken

bij de gebeurtenissen, waardoor alle hoge geestelijke wezens, deze hoge geesten, gezamenlijk aan de wereldontwikkeling haar vorm geven.

Men begrijpt de afzonderlijke mens niet, wanneer men niet ziet, hoe hij zich tot een geheel heeft kunnen ontwikkelen door de samenwerking van deze wezens. Doordat op onze aardeplaneet door de geheimzinnige samenwerking van de Geesten van de Vorm met een normale ontwikkeling en die met een afwijkende ontwikkeling, eens een Kaukasisch ras geschapen werd, daardoor werd de bodem gevormd waarop een Plato kon gaan leven. Als we dan de normale en de abnormale aartsengelen en dan ook nog de engelen zien ingrijpen, dan zien we de weg die nodig was om een Plato voort te brengen, die ons als menselijk wezen met een menselijk gelaat, met zeer bepaalde verstandelijke, gevoels- en wils-eigenschappen tegemoet kon treden. In het midden tussen het ras en het individu ligt het volksbestaan.

Daarom moesten we vandaag de grondvoorwaarden voor het ras in het algemeen karakteriseren. Morgen willen we bezien, hoe het volkswezen voortkomt uit, als het ware groeit uit het ras, hoe andere hiërarchische wezens ingrijpen en in het bijzonder hoe zij ingrijpen in de werkingen van de Geesten van de Vorm.

komt. Het leger van geesten die met de voortplanting van de rassen te maken hebben en hun dienende wezens komen het gemakkelijkst te voorschijn. Menigeen, die zich te vroeg en op een verkeerde manier in het occulte gebied heeft begeven, is het duur komen te staan, doordat een leger van deze geestelijke wezens hem tegemoet kwam zonder geharmoniseerd te zijn door andere geestelijke wezens.

Zo hebben we kunnen belichten wat in werkelijkheid spint en weeft om het werk te vervaardigen, waaruit de eigenlijke zielewereld van de mens dan tot ontplooiing komt. Morgen zullen we dan verder bespreken, hoe vanuit deze basis het ontstaan van de rassen en volkeren zich verder ontwikkelt.

ZESDE VOORDRACHT

Kristiania 12 juni 1910 — 's morgens

De vijf hoofdassen van de mensheid.

U kunt zich wel indenken dat het een heel ingewikkelde zaak is, als de geesten van de verschillende hiërarchieën zo met hun krachten moeten samenwerken, dat de opdracht van de aarde vervuld kan worden, dat om zo te zeggen door hun werkingen ten slotte een evenwichtstoestand kan ontstaan. Daarom zult u ook begrijpen dat mededelingen zoals die van gisteren alleen dan gedaan kunnen worden, als men uitgaat van een bepaald punt in de ontwikkeling en dat het hele beeld onmiddellijk verandert, wanneer men de evolutie op een ander punt beschouwt. Daarom zult u ook altijd de ene voordrachtenreeks in samenhang moeten zien met andere.

Ik wil nu één punt naar voren brengen en wat ik nu zeg moet als een soort opmerking terzijde worden beschouwd. In ons aarde-evenwicht openbaart zich het samenwerken van de hiërarchieën zo, dat wat we gisteren de derde hiërarchie noemden — de Geesten van de Wil, de Cherubijnen en de Serafijnen — te vinden is, met betrekking tot die evenwichtstoestand als vanuit de aarde inwerkend.

Natuurlijk moet u zich voorstellen dat deze hiërarchie oorspronkelijk vanuit het heelal haar krachten naar het middelpunt van de aarde ontplooit en dat de mens deze in omgekeerde richting ervaart, als ze teruggeworpen worden. Daarom zult u pas dan een volledige voorstelling kunnen krijgen van dit heel intieme gebeuren als u dat wat ik gisteren verteld heb, vergelijkt met datgene wat ik in mijn voordrachtenreeks in Düsseldorf gezegd heb, waarin volledig beschreven wordt hoe de hiërarchieën vanuit de hemelrijken hun werk doen. Deze dingen zijn nu eenmaal niet eenvoudig en om de op-

dracht van de aarde duidelijk te maken moeten we het gezichtpunt zo kiezen, dat we de elementen van de aarde gaan zien als datgene wat teruggestraald wordt door de geesten van deze hiërarchieën.

Wanneer u dit in het oog houdt dan zult u ook een gevoel krijgen voor de oneindige wijsheid die aanwezig is in de hele samenhang van de krachten van het universum, van de kosmos. U zult ook het gevoel krijgen dat onze kennis omtrent deze krachten steeds omvattender zal moeten worden, dat er geen grenzen aan deze kennis zijn, daar de dingen zo gecompliceerd zijn, dat we als we één gezichtpunt denken begrepen te hebben dadelijk op een ander punt moeten overgaan, dat de zaak van een andere kant belicht.

We kunnen alleen maar langzaam vorderen met onze kennis omtrent deze diepere dingen. Toch zult u door de beschouwingen van gisteren en dan vooral door wat aan het eind behandeld werd, iets beter het samenwerken hebben leren begrijpen van de abnormale en de normale Geesten van de Vorm. Door die samenwerking is het namelijk zo, dat niet een eenvormig mensdom ontstaat, maar een mensdom dat zich kan uitleven in de veelvuldigheid van de verschillende rassen. Voor het ontstaan van zo'n gelijkvormig mensdom, dat de mens pas in de loop van de aarde-evolutie weer kan bereiken, zou uitsluitend de werking van de normale Geesten van de Vorm nodig zijn geweest. Zij zijn dezelfde geestelijke wezens die in de Genesis Elohim genoemd worden en we kennen eigenlijk in het hele universum dat de aarde omgeeft en met die aarde één geheel vormt, zeven van zulke Geesten van de Vorm of zeven Elohim.

Als we ons deze zeven Elohim voorstellen met hun verschillende taken en hun roeping om het evenwicht of de liefde tijdens de hele aardeontwikkeling te bewerkstelligen, dan moeten we goed begrijpen dat deze Geesten van de Vorm in het heelal zo samenwerken, dat werkelijk datgene tot stand zou komen wat we in één van de vorige voordrachten gekarakteriseerd hebben als de mens in het tweede derde deel

van zijn leven. Dan zou de werkelijke Ik-mens ontstaan. Als deze zeven Geesten van de Vorm op de juiste wijze, zoals zij zich zelf alleen door hun eigen gemeenschap voorgenomen hadden, zouden kunnen werken. Omdat andere geestelijke wezens nu meewerken en dit eenvormige mensdom veelzijdig maken, daarom was er in de kosmos als het ware een bijzondere voorziening nodig.

Als u tegenwoordig de plaats wilt opzoeken van waaruit de normale Geesten van de Vorm werkzaam zijn — dus die geestelijke wezens, die zoals ik dat gisteren karakteriseerde ons uiteindelijk in het licht tegemoet stralen in ons tegenwoordige wereldbestel — dan moeten wij hen op de Zon zoeken. Altijd moet u in de richting van de Zon die kosmische loge, die gemeenschap zoeken in het heelal, waar de Geesten van de Vorm beraadslagen over het tot stand brengen van het aardse evenwicht, over de vervulling van de opdracht van de aarde.

Nu was er één ding nodig, opdat de abnormale Geesten van de Vorm door hun werkingen niet al te grote wanorde met betrekking tot de mens zouden aanrichten. Het was namelijk nodig dat een van de Geesten van de Vorm zich losmaakte uit de gemeenschap, zodat u eigenlijk maar zes van deze Geesten van de Vorm in de richting van de Zon kunt vinden. Een van deze geesten moest zich afzonderen, opdat door de werkzaamheid die tegelijkertijd plaats vond van de abnormale Geesten van de Vorm — die eigenlijk Geesten van de Beweging zijn — niet volledige wanorde zou worden gesticht met betrekking tot het evenwicht. En dat was *Jahve* of *Jehova*, zoals hij in de bijbel, in het boek Genesis genoemd wordt.

Als men zijn uitwerkingen in het heelal wil vinden, dan mag men niet zoeken in de richting van de Zon, maar daar waar op dat moment de Maan zich bevindt. Dat is ook beschreven in mijn 'Wetenschap van de geheimen der ziel'. Daar is het echter van een andere kant uit beschouwd. Daar wordt aangetoond, dat de Geesten van de Vorm met de Zon

uitreden, maar dat door de uitbreiding van de Maan de eerste voorwaarde geschapen wordt voor de verdere ontwikkeling van de mens.

Want als de Maan met de aarde verenigd zou zijn gebleven, dan zou de evolutie van de mens niet hebben kunnen plaats vinden. Die is alleen daardoor mogelijk geweest, dat een van de Elohim, Jahwe, met de Maan uittrad — terwijl de andere zes geesten op de Zon bleven — alleen daardoor dus, dat Jahwe, door van de andere kant tegen te werken, meewerkte met zijn zes metgezellen.

U kunt zich nu afvragen: waarom trad de Zon eigenlijk uit? Dat was nodig om de volgende redenen. Nadat eenmaal oudere Geesten van de Beweging, die over grotere krachten beschikken dan de Geesten van de Vorm, besloten hadden achter te blijven, moesten de normale Geesten van de Vorm door de afsplitsing van een van hen hun werkzaamheid in kracht doen afnemen. Anders zouden zij niet het evenwicht hebben kunnen bewerkstelligen, dat voor de verdere ontwikkeling vereist werd.

Als we ons duidelijk genoeg een voorstelling willen maken van het werk van deze normale Geesten van de Vorm, dan is het beste wat we kunnen zeggen: zij stralen ons in het zonlicht tegemoet. Als we ons echter willen voorstellen, hoe de abnormale Geesten van de Vorm samenwerken met de normale, die hun centrum in de Zon hebben — want Jehovah heeft zich alleen ter wille van het evenwicht in de Maanrichting afgezonderd — dan moeten we dat zien als een bepaalde kracht vanuit de Zon, die in de normale Geesten van de Vorm naar ons toestroomt en die van richting verandert door de kracht van de abnormale Geesten van de Vorm, die eigenlijk Geesten van de Beweging zijn. Deze geesten vinden hun middelpunt in de andere vijf planeten, als we spreken in de oude stijl van de planeten. Daar dus op Saturnus, Jupiter, Mars, Venus, Mercurius, moet u het middelpunt zoeken voor de andere, de abnormale Geesten van de Vorm.

Nu is er, als u rondziet in de kosmos, een soort verdeling

van de normale en de abnormale Geesten van de Vorm. De normale zijn met zijn zessen op de Zon, de éne — Jahwe of Jehova — behoudt voor hen het evenwicht vanuit de Maan, terwijl hij op die Maan regeert. En de werkingen van deze Geesten van de Vorm worden beïnvloed door de werkingen die uitgaan van Saturnus, Jupiter, Mars, Venus en Mercurius. Deze krachten stralen neer op de aarde, worden tegengehouden en stralen terug vanuit de aarde zoals dat gisteren aan het eind van de voordracht beschreven is.

Wanneer dus op een punt op aarde van de Zon uit een bepaalde invloed zou worden uitgeoefend door de Elohim of de normale Geesten van de Vorm, dan zou daar niets anders ontstaan dan het heel normale Ik, datgene wat aan de mens zijn normale bestaan geeft, het gewone menszijn. Nu mengen zich in die krachten van de Geesten van de Vorm — die hier anders op de aardoppervlakte zouden dansen — bij voorbeeld de krachten van Mercurius. Daardoor danst en vibreert dan in de krachten die ontstaan door de Geesten van de Vorm niet alleen het normale, maar ook dat wat komt van deze abnormale Geesten van de Vorm waarvan de middelpunten zich in de andere planeten bevinden. Er kan dus beïnvloeding door de abnormale Geesten van de Vorm mogelijk zijn vanuit vijf centra en uit deze vijf beïnvloedingscentra ontstaat, door wat zij terugstralen, reflecteren, datgene wat wij als de vijf hoofdassen kennen.

Als we het punt in Afrika, dat we een paar dagen geleden gevonden hebben, nu nader karakteriseren door te zeggen, dat het ras van de negers ontstaat omdat de normale Geesten van de Vorm daar samenwerken met die abnormale Geesten van de Vorm die in Mercurius hun middelpunt hebben, dan is dit occult juist: het zwarte ras kunnen we aanduiden als het Mercuriusras.

Nu willen wij de lijn, die wij laatst getrokken hebben door de middelpunten van de aparte rassenuitstralingen verder volgen. Dan komen we in Azië en vinden het Venusras of het Maleise ras. Daarna komen we door de grote gebieden

van Azië heen en vinden het Mongoolse ras, het Marsras. We gaan dan over naar Europees gebied en vinden in de Europese mensen, in hun oer karakter, in hun rassen karakter de Jupitermens. Als we de oceaan oversteken tot in Amerika, waar de rassen of de culturen sterven, dan vinden we daar het ras van de duistere Saturnus, het oorspronkelijke Indiaanse ras, het Amerikaanse ras. Het Indiaanse ras is dus het Saturnusras.

Zo krijgt u, als u zich de zaak occult steeds nauwkeuriger voorstelt, begrip voor de krachten, die hun uiterlijke, materiële openbaring gekregen hebben in deze punten in de wereld, in deze vijf planeten. Als u zich dit steeds meer concreet voorstelt wordt uw kennis over die wonderlijke, over de aarde verspreide rassen en het weten van de bijzondere samenwerking van de normale en de abnormale Geesten van de Vorm, innerlijk verdiept.

Hiermee hebben wij ons een beeld gevormd dat we vast kunnen houden. Maar wat ik gezegd heb over die verschillende punten op aarde, geldt alleen voor een bepaald tijdstip in de ontwikkeling. Het geldt voor dat tijdstip, waarop in Atlantis de volkeren-trek van een bepaald punt uitgaat en dan verder gaat naar de punten, waar de verschillende volkeren hun raskenmerken kunnen ontvangen. Daarom wijs ik er in mijn boek 'De wetenschap van de geheimen der ziel' ook op, dat in het oude Atlantis op heel bijzondere mysterieplaatsen, die daar de Atlantische Orakelen worden genoemd, de leiding ter hand genomen wordt over die verdeling van de mensen over de aarde, zodat inderdaad dat evenwilibrium, die evenwichtstoestand tot stand kon worden gebracht, die leidde tot die bepaalde verdeling van de rassen. In zo'n mysterie-orakel wist men zich altijd inzicht te verschaffen in de waarheden die wij nu vertellen en oorspronkelijk richtte men zich geheel naar die waarheden. Zo werd dat wat op aarde geschiedde door zulke centra geleid.

Dus vinden we als het ware in de stroom van volkeren, die door Afrika trok en zich uitkristalliseerde in het Ethiopi-

sche ras, een impuls die door het Mercurius-orakel kon worden gegeven. Daarin kon men heel duidelijk zien, hoe de normale Geesten van de Vorm, de zes Elohim, met Jahwe of Jehova samenwerkten en hoe daarin weer de abnormale Geesten van de Vorm werkten vanuit het middelpunt van Mercurius. Volgens het astrologisch samenwerken van deze krachtpunten, waarin de verschillende krachten geconcentreerd waren, werd het evenwichtspunt op onze aarde gezocht en dat punt werd dan tot uitstralingspunt voor het betreffende ras gekozen.

Op overeenkomstige wijze werd ook de vorming van de andere rassen geleid. Daaruit ontstaat dan de grote landkaart, waarin de invloeden zichtbaar worden met betrekking tot volkeren, geslachten enzovoort. Dat is de grote landkaart, die de afbeelding is van de werkingen vanuit de kosmos en die ontstaat doordat die hemelse krachten in de aarde stralen, door haar heen en dan terugstralen en de mens bepalen.

Hoe kunnen we nu een mens van het Mercuriusras, van het Ethiopische ras beschouwen? We kunnen dat zo doen dat we zeggen: dit ras is oorspronkelijk door de Elohim ervoor bestemd, heeft de aanleg gekregen, het algemeen menselijke in zijn totaliteit tot uitdrukking te brengen. Maar nu werkten de abnormale Geesten van de Vorm vanuit het middelpunt van Mercurius met groot geweld en bewerkstelligden een zodanige verandering, dat het Ethiopische ras ontstond. En zo gaat het bij ieder afzonderlijk ras. Doordat de stroming van de volkeren echter vanuit het oorspronkelijke middelpunt geleid werd, is deze lijn, die ik een paar dagen geleden voor u tekende, ontstaan. U moet zich dus voorstellen dat de Geesten van de Vorm vanuit een middelpunt uitstraalden. Dit middelpunt moeten we aannemen op een bepaald tijdstip in het oude Atlantis. Daarin hebben we dan datgene wat indaalt in het Atlantisch continent en dat continent zo vormt, dat de mensengeesten onder de heerschappij gebracht worden van de abnormale Geesten van de Vorm die bij hen horen.

Daarmee was de basis gevormd voor het ontstaan van de

volkeren en de mens moet als hij omhoogblijkt in de oneindige verten van de hemelruimten daar de krachten zoeken, die hem zijn constitutie hebben gegeven. Maar die krachten werkten zo, dat zij in hem terugstraalden vanuit de aarde. Als hij omhoog blikte naar de normale Geesten van de Vorm, naar de Elohim, dan ziet hij op naar datgene wat hem eigenlijk tot mens maakt en als hij omhoog blikte tot datgene wat zijn centrum heeft in de afzonderlijke planetengeesten — afgezien van Zon en Maan — dan ziet hij datgene waardoor hij tot een bepaald ras behoort.

Hoe werken nu die rassengeesten in en aan de mens? Zij werken op een zeer eigenaardige wijze, zodat zij om zo te zeggen zijn krachten vooreerst tot in het fysieke lichaam 'koken'. Nu weet u immers dat de vier wezensdelen van de mens geprojecteerd, afgebeeld worden in bepaalde delen van het fysieke lichaam, zodat we kunnen zeggen: het Ik projecteert zich in het bloed; het astrale lichaam in het zenuwstelsel, het etherische of levenslichaam in het klierstelsel en pas het fysieke lichaam is iets op zichzelf, een afdruk van zijn eigen wezen; het fysieke lichaam heeft voor de mens van nu een in zichzelf gesloten systeem van wetmatigheden. Het Ik heeft dus zijn afdruk in het bloed, het astrale lichaam in het zenuwstelsel, het etherische lichaam in het klierstelsel.

Vooreerst kunnen die geestelijke wezens, die in de mens koken, opdat het raskarakter ontstaat, niet direct in zijn hogere wezensdelen inwerken. Eerst koken zij in de afdrukken van de hogere wezensdelen in het fysieke lichaam. In het fysieke lichaam kunnen zij niet echt doordringen. In deze drie systemen, die tot het fysieke lichaam behoren maar afdrukken van de hogere wezensdelen zijn, koken de rassengeesten, de abnormale Geesten van de Vorm.

U kunt hieraan zien dat het fysieke lichaam van de mens van binnenuit bepaald wordt, zo bepaald dat deze verschillende geestelijke wezens ingrijpen in de delen van het fysieke lichaam, die de projecties, de schaduwbeelden van de hogere wezensdelen zijn. Waar grijpt nu bijvoorbeeld Mercurius in?

Ik vat nu met het woord Mercurius datgene samen, wat zich als abnormale Geesten van de Vorm in Mercurius bevindt. — Mercurius grijpt zo in dat hij, samen met anderen, speciaal in het kliersysteem werkt. Hij kookt daarin en in dat proces leven die krachten zich uit, die ontstaan door het overwicht van Mercuriuskrachten, die in het Ethiopische ras werken. Alles wat aan het Ethiopische ras zijn speciale kenmerken verleent, dat komt door het koken en borrelen van de Mercuriuskrachten in het klierstelsel van dit ras. Door dat proces komt dan de bijzondere modificatie tot stand van het Ethiopische ras met de zwarte huidskleur, het wollige haar enzovoort. Deze modificatie van de algemene mensengestalte is dus afkomstig van deze krachten.

Als we nu verder naar Azië gaan, dan hebt u daar op soortgelijke wijze iets wat we Venuskrachten zouden kunnen noemen, een abnormale ontwikkelingsvorm van de Geesten van de Vorm. Deze Venuskrachten werken nu zo, dat zij hun aangrijpingspunt bij voorkeur hebben in wat wij de projectie van het astrale lichaam noemen, in het zenuwstelsel. Maar zij werken op een bijzondere manier en wel niet direct als Venusgeesten op het zenuwstelsel.

Er kan namelijk langs twee omwegen op het zenuwstelsel ingewerkt worden. De ene omweg is door de ademhaling. Als namelijk speciaal op de ademhaling wordt ingewerkt, dan zetten deze werkingen in de ademhaling en in het zenuwstelsel zich in de mens zelf vast en geven hem een bepaalde vorm. Deze omweg kiezen de abnormale Geesten van de Vorm, die we Venusgeesten kunnen noemen, en wel in het Maleise ras, in de verschillende schakeringen van de gele rassen, die in Zuid-Azië en op de verschillende Maleise eilanden wonen. Zoals we in de Ethiopische gebieden de mensen vinden waarvan het kliersysteem in het bijzonder bewerkt is, vinden we daar die mensen wonen, waarop de abnormale Geesten van de Vorm langs de omweg van de ademhaling inwerken op het zenuwstelsel. In het zenuwstelsel wordt datgene uitgekookt, waardoor met speciale wijzigingen die

mensheid ontstaat, die licht of donkerder geel gekleurd is. De verandering, die daar bewerkt wordt, komt weliswaar meer tot uitdrukking in dat gedeelte van het zenuwstelsel dat we als geheel de zonnevlecht noemen, dus niet in het hogere zenuwstelsel, maar in dat geheimzinnige deel ervan, dat als twee strengen langs het ruggemerg loopt en dat zich op vele wijzen in het lichaam uitbreidt. Op dit deel van het zenuwstelsel wordt dus ingewerkt langs de omweg van de ademhaling, die in onze zin nog niet tot de hogere, geestelijke activiteit gerekend kan worden. Deze Venuskrachten, die in dit deel van de mensheid werken, wroeten diep in het onderbewuste organisme.

Nu gaan we over de uitgestrekte Mongoolse vlakten verder. Hier werken vooral die Geesten van de Vorm, die de omweg over het bloed genomen hebben. Daar wordt in het bloed uitgekookt, wat door modificatie van het algemeen menselijke het basiskarakter van het ras veroorzaakt. Nu treedt er echter bij dit Mongoolse ras iets heel bijzonders op. Daar treden in het bloed de Marsgeesten binnen. Maar zij werken op een heel bepaalde wijze in het bloed, zodat ze de zes Elohim, die in de Zon hun centrum hebben, kunnen tegenwerken. In het Mongoolse ras bieden zij dus weerstand aan de zes Elohim. Daarbij doen zij nog een bijzondere aanval in de andere richting, op Jahwe of Jehova, die zijn invloedsfeer afgescheiden heeft van die van de zes Elohim.

Maar behalve de gelijktijdige werking van de Marsgeesten, de zes Elohim en Jahwe, waaruit het Mongoolse ras voortkomt, gebeurt er hier nog iets bijzonders. Als we de aard van deze bijzondere invloed willen aangeven, dan moeten we zeggen: zoals bij het Mongoolse ras de zes Elohim van de Zon, Jahwe van de Maan en tegen hen in de Marsgeesten werken, zo moeten we in een ander geval ook aannemen, dat vanuit de Maan de Jahwekrachten zich weer bundelen en samen gaan werken met de Marsgeesten en dat daardoor een bijzondere modificatie ontstaat. Dit is de diepe occulte verklaring van deze bijzondere modificatie van de mensheid,

die karakteristiek is voor de Semieten.

In het Semitische ras ziet u dus een nuance van het algemene mensdom waarin Jahwe of Jehova zich afzondert van de andere Elohim en aan dit volk een bijzonder karakter verleent doordat hij samenwerkt met de geesten van Mars. Nu kunt u ook inzien, waardoor het Semitische volk en zijn opdracht zo bijzonder zijn.

In diep occulte zin kon de schrijver van de bijbel zeggen, dat Jahwe of Jehova dit volk tot zijn volk had gemaakt. Als u nu daarbij bedenkt, dat hier samenwerking plaats vindt met de Marsgeesten en dat deze hun ingrijpende invloeden voornamelijk op het bloed uitoefenen, dan zult u ook begripen waarom juist de doorgaande werking van het bloed, die gaat van geslacht op geslacht, van generatie op generatie, zo bijzonder belangrijk is voor het Semitisch-Hebreeuwse volk en waarom in het Semitische volk de god Jahwe zich de god noemt, die met het bloed door Abraham, Isaäk, Jakob enzovoort stroomt. Dat is de weg die het bloed volgt door al deze geslachten en wanneer Jahwe uitspreekt: 'Ik ben de god van Abraham, Isaäk en Jakob', dan zegt hij: 'Ik werk in uw bloed.' — Wat in het bloed werkt, wat in het bloed moet worden uitgevochten, het samenwerken met de Marsgeesten, dat is een van de mysteriën, die ons diepgaand inzicht geven in de wijze leiding van de gehele aardemensheid.

Zo zien we dus dat op tweërlei wijze ingewerkt is op het bloed van de mensheid, dat er twee rassensoorten gevormd worden via de inwerking op het bloed. Aan de ene kant hebben we het Mongoolse ras, aan de andere kant wat we kunnen rekenen tot het Semitische ras. Dat is een grote polariteit in de mensheid en op deze polariteit zullen we geweldig belangrijke zaken terug moeten voeren, als we de volkszielen in hun diepste wezen willen gaan begrijpen.

We moeten nu nog verder nagaan, hoe de geesten en wezens die in Jupiter hun middelpunt hebben, in de mens koken en borrelen. Zij kiezen het tweede aangrijpingspunt door direct op het zenuwstelsel in te werken. Nu gaat dit aangrij-

pingpunt door alles wat tot de zintuigen van de mens behoort, het andere gaat langs de omweg van de ademhaling in de zonnevlucht. De greep die Jupiter op de mens heeft, gaat langs de omweg door de zintuiglijke indrukken en stroomt van daar uit in op die delen van het zenuwstelsel, die hun centrum in de hersenen en in het ruggemerg hebben. Daarin stromen dus die krachten binnen bij de rassen, die tot de Jupitermenschheid behoren, die krachten die rasbepalend zijn. Dat is min of meer het geval bij de Arische, Voor-Aziatische en Europese volkeren, bij hen die we de Kaukasiërs noemen. Daar treedt de modificatie van de algemene mensheid op die veroorzaakt wordt door de abnormale Geesten van de Vorm, die we Jupitergeesten kunnen noemen en die op de zintuigen inwerken. Dus de Kaukasiërs worden bepaald door de zintuigen.

Nu zult u ook begrijpen dat een volk dat bijzonder bewust onder de Jupiterinvloed staat, zoals de Grieken, die heel sterk de werkingen van Zeus ondergaan, dat dat volk in hoofdzaak bepaald wordt door hetgeen door de zintuigen in het zenuwstelsel binnenstroomt. Natuurlijk werden de Grieken ook beïnvloed door de Elohim vanuit de Zon, maar het was wel zo, dat alles wat bij hen op de zintuigen werkte de invloed van Jupiter of Zeus onderging en dat dit volk daardoor belangrijk werd. Uiterlijke vormgeving, al het uiterlijke leven heeft voor de Grieken een geweldige betekenis. Zij zien het geestelijke in de zintuiglijke waarnemingen en zijn daardoor bij uitstek begaafd voor het beeldhouwen, voor de uiterlijke vormgeving. Daarmee hebben wij nu al gewezen op een heel bijzondere taak van het Griekse volk, dat bij uitstek het Jupiter- of Zeusvolk is en dat al in de tijd, toen de sterreconstellatie optrad, waarbij de Zeus- of Jupiterkrachten samenwerkten met de algemene Elohimkrachten, zich het Zeusvolk voelde.

Nuances van deze Jupiterinvloed zijn uiteraard alle Voor-Aziatische en in het bijzonder alle Europese volkeren en u kunt nu al aanvoelen — omdat de mens vele zintuigen heeft — dat er veel nuances kunnen voorkomen en dat het ene

of het andere zintuig de overhand kan krijgen bij de vorming van de afzonderlijke volkeren in dit ras. Naar gelang het oog of het oor of een van de andere zintuigen overheersen, krijgen de verschillende volkeren in een bepaald opzicht de aanleg voor de bijzondere richting binnen het karakter van hun ras. Daardoor worden hun heel bepaalde taken opgedragen. Een speciale taak voor het Kaukasische ras is de volgende: dit ras moet via de zintuigen tot het geestelijke komen, want het is zo georganiseerd, dat de zintuigen een bijzondere rol vervullen.

Deze dingen voeren ons naar de diepere oorsprong van het occultisme en zij tonen aan dat bij die volkeren, die het Venuskarakter dragen, als het belangrijkste uitgangspunt — ook bij de occulte vorming — de ademhaling moet worden genomen. Daar tegenover moet bij het westen als het uitgangspunt voor een verdieping en een ontwikkeling van de geest, alles genomen worden, wat in de zintuigwereld ligt. Dat hebben de volkeren die meer in het westen wonen, beoefend in hun trappen voor de geestelijke ontwikkeling, in de imaginatie, inspiratie intuïtie, helemaal in de zin zoals de Jupitergeest het karakter oorspronkelijk beïnvloed heeft.

Daarom waren er altijd twee centra in de mensheids-evolutie: het centrum dat in hoofdzaak door de geesten van Venus werd bestuurd en het andere, dat meer door de geesten van Jupiter geregeerd werd. Aan de Jupitergeesten werd heel speciaal aandacht geschonken in die mysteriën, waarin de drie individualiteiten, de geestwezens van Buddha, van Zarathustra (of Zarathas, zoals hij in een latere incarnatie heette) en die van de grote mensheidsleider die wij kennen onder de naam Skythianos, elkaar ten slotte in samenwerking vonden. Diegenen onder u die deelgenomen hebben aan mijn voordrachtenreeks in München zullen dat weten. Deze drie individualiteiten vormen het college, dat zich onder leiding van een nog hogere individualiteit de taak heeft gesteld de geheime krachten te onderzoeken, die ontwikkeld moeten worden voor de mensheids-evolutie in zo ver deze samenhangt

met het uitgangspunt van de Jupiterkrachten en zoals het vooraf al bepaald was op de door mij genoemde landkaart van de aarde.

Ten slotte werken de abnormale Geesten van de Vorm, die hun centrum in Saturnus hebben, op het klierstelsel, maar dan na een omweg langs alle andere stelsels. Daar vinden wij in alles wat gekenmerkt wordt als het Saturnusras, iets waarin samenkomt datgene wat weer voert tot de avondscheming van de mensheid, wat haar ontwikkeling in een bepaald opzicht afsluit, ten einde voert en tot afsterven brengt. Waarin die werking zich op het klierstelsel uitdrukt, zien we in het Indiaanse ras. Daarop berust het uitsterven, het verdwijnen van zijn bestaan als ras.

De invloed van Saturnus werkt door alle andere systemen heen ten slotte op het kliersysteem. Daardoor worden de meest verharde delen in de mens uitgescheiden en men kan dus zeggen, dat dat sterven bestaat uit een verbeningsproces, zoals dat ook uiterlijk duidelijk zichtbaar is. Als u naar afbeeldingen van de oude Indianen kijkt, dan hebt u de neergang van het ras duidelijk voor ogen. Zo'n ras vertegenwoordigt alles, en wel op een bijzondere manier, wat aanwezig was in de Saturnusontwikkeling. Dat heeft zich dan in zichzelf teruggetrokken en heeft de mens achtergelaten met zijn verharde beenderstelsel en heeft hem tot afsterven gebracht.

Iets van deze werkelijk occulte werkzaamheid kunnen we voelen als we zien, hoe een vertegenwoordiger van die oude Indianen er nog in de negentiende eeuw over spreekt, dat in hem leeft, wat vroeger van geweldig belang voor de mensen was, maar wat onmogelijk mee kon gaan op de verdere ontwikkelingsweg. Er bestaat een overlevering, die een heel mooi beeld geeft van een leider van de uitstervende Indianen, die dan staat tegenover een Europese indringer. Denkt u zich eens in wat er zich afspeelt in hun beider gemoed als zij tegenover elkaar staan: mensen, die uit Europa kwamen en mensen, die in veel vroeger tijden, toen de rassen ontstonden, naar het westen gegaan zijn. Al het grootse uit de Atlantische

cultuur hebben de Indianen mee naar het westen genomen. Wat was dat meest grootse voor de Indiaan? Dat was voor hem het feit, dat hij nog een gevoel had voor de heerlijkheid van de oude Atlantische tijd, toen er nog weinig sprake was van de splitsing in rassen, toen de mensen nog naar de Zon konden schouwen en door de nevelen de Geesten van de Vorm konden zien binnendringen. Door een meer van nevelen blikte de Atlantische mens omhoog naar datgene wat zich voor hem niet splitste in een zes- of een zevenheid, maar dat samenwerkte. En dat wat daar samenwerkte, die zeven Geesten van de Vorm, dat werd door de Atlantische mens de Grote Geest genoemd, die zich toen aan de mens openbaarde. Daardoor heeft hij niet op kunnen nemen, wat de Venus-, Mercurius-, Mars- en Jupitergeesten in het oosten bewerkt hebben. Door die werking zijn alle culturen in Europa in het midden van de negentiende eeuw tot bloei gekomen. Dat alles heeft hij, de zoon van het rode ras, niet meegemaakt. Hij is blijven staan bij de Grote Geest uit het verre verleden. Datgene wat de anderen, die vroeger ook de Grote Geest kenden gedaan hebben, dat zag hij vóór zich, toen hem een blad papier werd voorgelegd, waarop letters stonden, veel kleine tekenities waarvan hij niets begreep. Dat was hem vreemd, maar hij beleefde nog de Grote Geest.

Zijn woorden zijn bewaard gebleven, zij zijn veelbetekend, omdat zij op het voorgaande wijzen en zij luiden ongeveer zo: 'In de aarde, waarop onze veroveraars hun voetstapen zetten, daarin zijn de beenderen van mijn broeders begraven. Waarom mogen de voeten van onze overwinnaars over de graven van mijn broeders lopen? Omdat zij in het bezit zijn van datgene wat de witte man groot maakt. Iets anders maakt de rode man groot. De Grote Geest maakt hem groot, die tot hem spreekt in het waaien van de wind, in het ritselen van de bladeren, het golven van het water, het zachte ruisen van de bron, in bliksem en donder. Dat is de Geest, die voor ons de waarheid spreekt! Oh, de Grote Geest spreekt de waarheid! De Geesten, die gij hier op dat

papier hebt en die uitdrukken wat voor u groot is, die spreken niet de waarheid.'

Zo sprak de Indianenhoofdman vanuit zijn standpunt. Aan de Grote Geest is de rode man verwant, de witte man is verwant aan de Geesten, die als kleine zwarte dwergen — hij bedoelde daarmee de letters — op het papier rondhuppen; die spreken niet waarachtig.

Dat is een dialoog van wereldhistorische betekenis, die gevoerd is door de overwinnaars met de laatste hoofdman van de rode mannen. Daaraan kunnen we zien wat bij de Saturnuswerkingen behoort, wat in samenwerking met andere Geesten op aarde ontstaat tijdens de ontmoeting van deze twee richtingen.

Hier hebben we nu gezien, hoe de algemene mensheid op aarde samengevoerd wordt door de Elohim of de normale Geesten van de Vorm, hoe dan uit de gezamenlijke mensengestroom de vijf hoofdrassen worden gevormd en hoe die vijf samenhangen met de leidende geesten uit de rij van de abnormale Geesten van de Vorm, die wij benoemen moeten met de namen van de vijf planeten, terwijl de normale Geesten van de Vorm in de Zon en in de Maan te vinden zijn. Van hieruit zullen wij verder doorgaan en komen tot iets, wat iets gemakkelijker zal zijn, omdat we dan kunnen aanknopen aan iets bekend, namelijk aan de stammen en volkeren.

ZEVENDE VOORDRACHT

Kristiania 12 juni 1910 — 's avonds

De ontwikkeling van de volksgeesten tot tijdgeesten. Monotheïsme en pluralisme. Exoterisch en esoterisch christendom.

Uit de geest der beschouwingen van de vorige dagen zal u duidelijk zijn geworden, dat niet alleen de gebeurtenissen op aarde, en dan vooral de menselijke ontwikkeling betreffend, geleid en gestuurd worden door de wezens en de krachten van de verschillende hiërarchieën, maar dat die hiërarchische wezens zelf een soort evolutie, een soort ontwikkeling doormaken. We spraken er in de laatste voordrachten over, hoe de wezens van een bepaalde hiërarchie de leiding nemen, hoe zij samen bijvoorbeeld de rassenvorming organiseren als normale en abnormale Geesten van de Vorm.

Nu willen we de vraag stellen: maken deze wezens ook vorderingen in hun eigen ontwikkeling? Juist met betrekking tot bepaalde geestelijke wezens kunnen we tijdens onze ontwikkelingsperiode het schouwspel meebelevén dat zij in hun eigen evolutie, in hun eigen ontwikkeling een trap hoger komen te staan.

Wij leven sinds de Atlantische catastrofe, toen de na-Atlantische ontwikkeling is begonnen, in een tijd waarin bepaalde aartsengelwezens, bepaalde wezens uit de hiërarchie van de Archangeloi opstijgen tot de hiërarchie van de Archai of tijdgeesten. Dat is heel interessant om gade te slaan, want pas wanneer we zien hoe de volksgeesten, de volkszielen die we aartsengelen noemen, tot een hogere rang opstijgen, krijgen we een juiste voorstelling van wat er in het groot in de wereld eigenlijk gebeurt.

Dit opstijgen houdt verband met het feit dat aan die verdeling van de mensheid, die we moeten zien als de onderverde-